

Кашичев І.В.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня

вищої освіти,

четвертого курсу спеціальності 081 Право.

Науковий керівник: Доцентка кафедри

національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності,

кандидат юридичних наук

Шевченко Н.Л.,

Херсонський державний університет

ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ, ФІЗИЧНОГО І ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРИМУСУ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Сьогодні в нашій країні актуальне питання непереборної сили психологічного та фізичного примусу при спробах притягнути особу до кримінальної відповідальності. Стаття 40 Кримінального Кодексу України визначає, що фізичний примус можна розглядати під кутом двох законодавчих баз: адміністративної та кримінальної. Фізичний примус – діяння(незаконне), яке примушує особу проти її волі вчинити якийсь злочин, або взяти провину за такий злочин на себе. Його можна поділити на переборний і непереборний. Непереборний – головні ознаки: примушувана особа втрачає можливість не вчинити діяння злочинне, а переборна сила – особа має можливість не вчиняти такі діяння [1].

Психічний примус слід обґрунтувати, як такий що примушує особу за допомогою психічного тиску (морального) вчинити дію, або бездіяльність мимо її волі, звісно злочинного характеру (залякування, погрози). Сюди можна віднести і погрозу фізичним насильством. Прикладом можна виставити неправомірну поведінку з боку працівників правоохоронних органів, служб судового захисту (ССО), працівників територіальних центрів укомплектування

(раніше – військкомат). Такі випадки зараз, особливо, коли на вулиці війна є дуже розповсюджені. Або коли треба швидко закрити справу працівникам поліції – вони вдаються до «вбиття» признань з осіб, які навіть можуть бути і не винні у вчиненні того чи іншого злочину. Або коли вони так би мовити «страхують» працівників РТЦК і фізично «допомагають» їм «запихати» чоловіче населення до транспортних засобів для прибуття на військову службу. Одним з цікавих та протиправних методів є застосування психотропних препаратів, які діють на психіку людини та викликають реакції потрібні для таких недобросовісних захисників громадського порядку.

У будь-якому випадку, будь-який примус має свою мету, а отже – є прямим умислом і видає ознаку суб'єктивної сторони злочину [2].

Розповсюдженим явищем для примушення особи вчинити ті чи інші протизаконні дії визначають і гіпноз. Звичайно, таке вчиняє знаюча людина, але вона свідомо йде на це. Якщо діяння вчинене у стані переборного примусу передбачає вольове та свідоме бажання – то особа піддається осудності, а якщо воля людини відключається за допомогою гіпнозу – то відключається і свідоме бажання. Аналізуючи сучасний стан «кримінальної реформи», ми можемо бачити, що наразі ще досі залишаються пережитки 80-90хх років. Цькування, залякування, мордування, шантаж і погрози, катування – все це залишилося і кожного року все більше наростає, особливо дуже яскравий приклад цьому військова агресія з боку сусідньої держави та її найманців. Вони вчиняють безрозсудство на території нашої країни, незаконні та варварські дії, звісно відкрито на ці теми багато кримінальних проваджень, але покараних нажалю мало. Це є гірка правда життя. Користуючись такою ситуацією, стали озлоблені і наші громадяни: особливо чоловіча половина населення. Яка несене тяжко військову службу в гарячих точках на оборонні нашої країни. Ця озлобленість має право бути. Чому? Тому що гинуть прості, не дуже заможні хлопці, в той час, як «мажори» спокійно ходять до розважальних комплексів, відпочивають, ходять до тренажорних залів, ведуть нормальне життя і навіть не мають подяки за таку можливість. Це вже суто наболівша тема.

Повернемося до непереборної сили психологічного та фізичного примусу. Непереборна сила – це «дія природи», якихсь механізмів, людей, надзвичайних факторів, які позбавляють особу можливості вчинити якийсь її обов'язок. Призовник не підлягає кримінальній відповідальності, якщо він не з'явився до органів місцевого укомплектування через наприклад тяжке захворювання (яке буде підтверджено працівниками медичних органів). Лікар, який вчасно не з'явився, або зовсім не з'явився до хворого через землетрус, або природне явище (впало дерево на машину) чи стався повень – не несе відповідальність за його смерть чи погіршення стану.

Отже, бачимо що психологічний та фізичний примус – розповсюджене явище, яке прийшло до нас ще з минулих часів та несе в собі велику проблему «зловживання службовими повноваженнями» з боку органів правопорядку та інших інстанцій. Як правило, це залишається без наказано, через «знайомства, кум-брат-сват», або просто дружбу між працівниками таких інстанцій. Якби не намагались удосконалювати кримінальний кодекс, або вносити нові реформи, поправки до законодавства – самим дієвим лишилось практичне застосування покарань до таких службовців, а не «замилення» очей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наумов А. В. Кримінальне право: Загальна частина: Курс лекцій. — К., 2001. — С. 460
2. Грічук О. І. Проблеми призначення і виконання покарання для осіб з обмеженою осудністю // Право України. — 2003. — № 9. — С. 135-143.